

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ:
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ
РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Курінний О.В.,
викладач кафедри
іноземних мов СНАУ

Анотація

Актуальний зміст концепції безперервної освіти полягає в соціальній детермінації її походження. Багатоаспектна система причин і суперечностей зумовлює постійну необхідність розв'язання проблеми безперервної освіти. Небувалий розвиток і змінність технологій, засобів виробництва, видів і способів професійної діяльності, службових функцій висувають принципово нові вимоги до характеру і змісту кваліфікації працівника, рівня його інтелектуального, культурного і морального розвитку, вимагають зміни традиційних уявлень про способи і суть соціокультурної спадщини. Таким чином, для переходу до безперервної освіти в Україні склалися об'єктивні передумови, які втілилися, передусім в освіті дорослих: системі підвищення кваліфікації працівників і спеціалістів, перепідготовки кадрів, різних формах післядипломної освіти.

Ключові слова: безперервна освіта, соціальна детермінація, кваліфікація працівника, традиційна освіта, компенсаційна освіта

У ході аналізу результатів педагогічних досліджень встановлено, що проблема безперервної освіти привертає увагу науковців не лише через суто академічний інтерес. Вона має глибокі соціально-практичні й соціокультурні корені, які можуть бути осмислені тільки шляхом філософського аналізу. Лише цей метод здатний розкрити суть і евристичну спрямованість понять, які виражають основний зміст концепції безперервної освіти.

Актуальний зміст концепції безперервної освіти полягає в соціальній детермінації її походження. Багатоаспектна система причин і суперечностей зумовлює постійну необхідність розв'язання проблеми безперервної освіти.

Інтенсивні темпи соціально-економічного і науково-технічного прогресу справили революційний вплив на всі аспекти матеріального і духовного виробництва, систему суспільних відносин, умови життя людей, на саму людину.

Небувалий розвиток і змінність технологій, засобів виробництва, видів і способів професійної діяльності, службових функцій висувують принципово нові вимоги до характеру і змісту кваліфікації працівника, рівня його інтелектуального, культурного і морального розвитку, вимагають зміни традиційних уявлень про способи і суть соціокультурної спадщини.

Сучасна науково-технічна революція багатократно прискорила темп оновлення сукупності засобів і методів суспільного виробництва, форм його організації, характеру умов і змісту праці, зумовила їх систематичний вплив протягом періоду трудової діяльності працівника, визначила швидкість морального старіння знань.

Незмінність характеру традиційної, обмеженої віковими рамками освіти призводить до відриву від реальності і запитів суспільної практики, виникнення фактичної суперечності між потребами людини та виробництва, народного господарства й особистості, зумовлює девальвацію цієї реальності в суспільній свідомості й житті людей. Унаслідок дії цих обставин виникають проблеми функціональної неграмотності, технологічного безробіття, дефіцит політичних, економічних, методологічних, технічних, правових, екологічних, соціально-політичних знань.

Відомо, що в нинішніх соціально-економічних умовах різко ускладнилося або стало практично неможливим ефективне здійснення професійних функцій представниками багатьох висококваліфікованих видів діяльності. Ця тенденція детермінована загостренням суперечності між сучасними умовами і

досягнутими рівнями культури в значної частини населення. Відтак, можливості освіти , що дають знання на все життя, виявилися вичерпними.

Наведені факти зумовили виникнення потреби в постійному оновленні теоретичних і прикладних знань, необхідності підтримувати на потрібному рівні здатність виконувати складні професійні й соціальні функції , оперативно враховувати зміни соціальної практики.

Таким чином, для переходу до безперервної освіти в Україні склалися об'єктивні передумови, які втілюються, передусім в освіті дорослих: системі підвищення кваліфікації працівників і спеціалістів, перепідготовки кадрів, різних формах післядипломної освіти.

Разом с тим, залишилися незмінними традиційні ланки загальної і професійної освіти, збереглися орієнтація на кінцевість цих базових структур та автономність функціонування елементів традиційних і нових систем освіти. Додаткова, компенсаційна, поновлювальна освіта дорослих не забезпечила досягнення взаємозв'язку та єдності зазначених структур, створення цілісної системи освіти. Проте властиві сучасному розвитку цивілізації динамізм, посилення соціальної ролі особистості , піднесення її потреб, гуманізація і демократизація суспільства, швидка зміна техніки і технології визначають необхідність заміни формули „освіта на все життя” формулою „освіта протягом усього життя”.

Література

1. Архипова, С. П. Освіта дорослих як фактор соціальної адаптації і соціального захисту [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ped/2009/www16/Arhipova.pdf>.
2. Варбан, Є. Психологічна компетентність як запорука життєвого досвіду. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : науковометодичний збірник / ред. кол. : Н. Софій, І. Єрмаков та ін. Київ. 2000.
3. Змеев С. И. Андрагогика : основы теории, истории и технологии обучения взрослых. Москва, 2007.

4. Огієнко, О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах.
Суми : ПВП “Еллада-S”, 2008.